

Purim's Joy, Sacred Ashes and the Glory that is Man Post-Purim Reflections 5782

1) פתח אליהו [הקדמה שניה לתיקוני זוהר]

פתח אליהו ואמר: רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבון. אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפקת עשר תקונין וקרין לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגלון ועלמין דאתגלון... חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. יסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה.

2) אורח לחיים – פרשת ויצא, עמ' עא (ר' אברהם חיים מזלאטשוב זי"ע)

דהנה כתיב "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעי' מט, ג), ושמעתי בשם הרב הקדוש בוצינא קדישא מוהר"ר דוב בער זללה"ה דתפארת נקרא גופא¹ שהשי"ת אינו מתפאר במלאכים ובשרפים שעובדים אותו שהם מוכרחין בעבודה ואין להם יצה"ר ובחירה אבל השי"ת מתפאר באדם שהוא מלובש בגוף ויצה"ר ויש לו בחירה לנטות איזה דרך שירצה וכשעובד השי"ת הוא גורם התפארות וזהו "ישראל אשר בך אתפאר", ועל כן נקרא תפארת גופא מפני שהגוף שהאדם מלובש גורם התפארות ודפח"ח.

3) קדושת לוי – פרשת שמיני, עמ' רעב

והנה הטעם מה שהשם יתברך מקבל תענוג מעבודת האדם יותר מאלף אלפי כתות מלאכים שעובדים אותו, כידוע ש"יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ח, כא), ומיד "לפתח חטאת רובץ" (בראשית ד, כז) ואף על פי כן כשאדם פונה עצמו מכל עסקיו, ומתחיל לעבוד את הבורא בשמחה ובלב שלם לעשות נחת ליוצרו, ומתגבר על יצרו שלא לילך אחר תאוות לבו, אזי השם יתברך יש לו תענוג גדול, במה שהוא מכניע את היצר הרע לעבוד את השם יתברך בלב שלם. וזה כוונת חכמינו ז"ל (ברכות דף לד): במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד, כי הקב"ה מקבל תענוג מבעל תשובה יותר מהצדיק גמור, שהצדיק גמור אין לו יצר הרע כבר ובקל הוא עובד אותו, אבל הבעל תשובה שעד עתה היה יצרו מתגבר עליו, ועכשיו שיבר אותו ומכניע אותו עד לעפר, ואז להשם יתברך תענוג גדול ממנו. וזה כוונת חכמינו ז"ל (אבות פרק ב, משנה א) "איזה דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה", דהיינו שכל עסקיו יחשוב שיעשה תענוג להשם יתברך שיתפאר השם יתברך עמו, וזהו שיהיה "תפארת לעושיה", דהיינו להשם יתברך שהוא ברא אותו. ומפרש "ותפארת לו", כלומר למה הוא תפארת להשם יתברך ממנו ולא מכל המלאכים והשרפים? ואמר "מן האדם", כלומר עבור שהוא אדם לבוש בגשמיות ואף על פי כן הוא מתגבר את עצמו לעבוד אותו בלב שלם, ומזה בעצמו השם יתברך מתפאר עצמו עם בריותיו יותר מכל המלאכים והשרפים שעובדים אותו.

4) ויקרא (צו) – פרק ו, פסוקים א-ו

א ויִדְבֶר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. ב צו את אהרן ואת בניו לומר, זאת תורת העלה: הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר, ואש המזבח תוקד בו. ג ולבש הכהן מדו בד, ומכניס בד לבש על בשרו, והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח; ושמו אצל המזבח. ד ופשט את בגדיו, ולבש בגדים אחרים; והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה, אל מקום טהור. ה והאש על המזבח תוקד בו לא תקבה, ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר; וערף עליה העלה, והקטיר עליה חלבי השלמים. ו אש תמיד תוקד על המזבח לא תקבה.

¹ במאמר הידוע מתקוני זוהר (המכונה "פתח אליהו") כתוב: חסד דרועא ימינא, גבורה דרועא שמאלא, תפארת גופא וכו'.

(5) רש"י (שם)

מדו בד. היא הכתנת, ומה ת"ל מדו? שתהא כמדתו (שם): והרים את הדשן. הנה חותה מלא מחתה מן המאכלות הפנימיות ונותנו במזרחו של כבש (תמיד כ"ח):

ופשט את בגדיו. אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד — בגדים שבשיל בהן קדרה לרבו, אל ימזג בהן כוס לרבו, לך ולבש בגדים אחרים פחותין מהם (ספרא):

והוציא את הדשן. הצביר בתפוח, כשהוא הרבה ואין מקום למערכה, מוציאו משם; ואין זה חובה לכל יום, אבל התרומה חובה בכל יום (תמיד כ"ח):

(6) מסכת ברכות דף ג.

רבי אליעזר אומר: שלש משמרות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג כארי, שנגמר: "ה' ממרום ישאג, וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו". וסימן לדבר: משמרה ראשונה חמור נוער, שניה כלבים צועקים, שלישית, תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה... אלא: חשיב סוף משמרה ראשונה, ותחלת משמרה אחרונה, ואמצעית דאמצעיתא.

(7) תוספות הרא"ש - מסכת ברכות דף ג.

כי קא חשיב משמורה ראשונה בסופה. כתוב בספר ר' יהודא ברזילי משום דתנא בפ"ק דיומא (כ' א') בכל יום היו תורמין המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין לפניו בין לאחריו וביום הכפורים מחצות וברגלים מאשמורה הראשונה, וכשנזכר הקב"ה אותן עונות שהיו משמשין לפניו במקדש, בסוף משמורה ראשונה ובחצי הלילה ובתחלת האחרונה כביכול אין שמחה לפניו, ויהיב בהו תנא סימנא שיכיר בהן אדם כדמפרש לקמן.

(8) שמות (משפטים) – פרק כב, פסוק ל

ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו.

(9) מסכת פסחים דף קט.

תנאי, רבי יהודה בן בתירא אומר: בזמן שפית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר...

(10) מסכת מנחות דף קי.

"לעולם זאת על ישראל" (דברי הימים ב ב, ג) - אמר רב גידל אמר רב זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן.

(11) תוספות (שם)

ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן. מדרשות חלוקין יש מי שאומר נשמותיהן של צדיקים. ויש מי שאומר כבשים של אש והיינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ויש אומרים דקאי אדלעיל והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. לא מצאתי יותר.

(12) מסכת יומא דף כג.

תנו רבנן: "ופשט... ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן", שומעני כדרך יום הכפורים, שפושט בגדי קודש ולובש בגדי חול, התלמוד לומר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים", מקיש בגדים שלובש לבגדים שפושט, מה להלן בגדי קודש, אף כאן בגדי קודש. ואם כן, מה תלמוד לומר "אחרים"? פחותין מהן.

(13) תהלים – פרק פט, פסוק ז (ע"פ הרבי מקוצק זי"ע)

כי מי בשחק יערך לך, ודמה לך בבני אלים.